

Velja po pošti:

za celo leto naprej . . . K 30.—
za en mesec . . . K 2.50
za Nemčijo celoletno . . . K 24.—
za ostalo inosematstvo . . . K 40.—

V Ljubljani na dom:

za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . K 2.30
V pravi prejemni mesečno . . . K 2.—

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . K 8.—
za ostalo inosematstvo . . . K 12.—

SLOVENE C

Inserati:
Enostopna petliverca (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat . . . po 30 v
za dva- in večkrat . . . 21 v
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostopna petliverca po 60 v
lahaja vsak dan (vzemati ne deluje in praznike, ob 3. uri pop.)
Redna letna priloga vojni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ro. opisi se ne vračajo; ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Rašna poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

V osvojeni Gorici.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Tako je grmel! Vsa topovska žrela so bruhala smrt naših Goriskih! Smrt? Tako smo že vajeni britkih in grenkih ur in vemo, da samo s smrtjo pride vstajenje. Petek, dne 26. vinotoka naših goriskih vipavskih tleh. Grom topov največjih, dalekonosečih. Kraška stran — kot ponavadi v ognju — v jarkem ognju! Fajtov hrib. — Toda tam pri Sv. Gori mirno! In celo dolgo noč grme na Krasu topovi in v soboto! Popoldne kratek presledek. Vedel sem, odločitev se bliža! In ona zgodovinska noč od sobote na nedeljo. Najtežji topovi so grmeli! Takega bobnenja še ni čulo uho! Čimdalje redkejša bobnenja — in sedaj samo še bobnenje — topov velikanov! Eksplozije, ena, dve, tri. — Ali so naši Lahom zaloge strelišča zažgali, ali Lahi sami? In človek čuti, slutiti. — Gorica zopet naša. —

Gorica, naša Gorica zopet v naših rokah, osvobodjena! Kriče ti v nedeljsko jutro vsa srca to novico! Na obzorju je mirno! Sovražnik beži. —

Ah Gorica. — Vi ne poznate src naše goriske pravice! Vi ne veste, kako ta srca, ta vedno nemirna srca poljejo gorke, srčne južno-slovenske krvi in kako britko so občutila opustošenje naše ožje slovenske domovine.

Gorica osvojena! Topovi molče! Le v dalji molitni mrmranje, zgublajoče se v neprodornih meglah. Dež pada, mrak pada! Tam na Krasu, daleč, daleč, živo-krvavordeča-poslavljajoča se svetilna granata umikajoče se laške vojske.

Vojske tu je a na begu z domačih rodin tal.

Dolgo nas je tiščal, tlačil k tlom, puščal našo zemljo, dolgo, dolgo — skoraj dve leti, dve dolgi leti in pol.

In v živem srcu se ti vzbujala ona stara ljubezen, ono staro neutešljivo hrepenenje tako prirojeno naši krvi: Moraš, da jo vidiš, kakor Mojzes obljubljen deželo.

In šel sem na pot v ponedeljek, drugi dan po padu Gorice. Vse ovire bi premagal, samo da jo vidim. V Ajdovščini naletim na voz. Ravniki krčmar Rudolf Rijavec pelje baronico Baumovo v Gorico, v nekdanjo solčno Gorico. In nadzornik Sivvec gre z njima. Moraš, da se jima pridružiš. Drugi so že odšli za pot: okrajni glavar baron Baum, dr. Breclj itd. In dovoljenje in potne liste, ko je v srcu toliko hrepenenja, toliko ljubezni po ti naši rodni zemlji, po ti naši Gorici!

Konjska kopita klepečejo! In pondeljski popoldan, drugi dan naše Gorice tako čudovito lep. Dalje, dalje, mimo trena, mimo prehitevajočih te topov velikanov, tež-

kih avtomobilov. Topoli ob cesti sanjajo v vetru! Bližamo se stanu kornega poveljstva: Cesta maskirana, na ti in oni strani. Prišli smo v območje topov soških bitk. Že se pričenjajo ob straneh ceste znamenja vojne — kotanje, izkopine od sovražnih granat. — Črniče — zadnja vas s civilnim prebivalstvom, ki je bila tako izpostavljena vojni grozi. Kot da se je od davnina. Raz hiš visje zastave. Posebno lepa naša slovenska trobojnica nasproti šoli, katero je tako hudo razmesarila laška granata. Tudi druge posamezne hiše kažejo sledove granat. Dalje po maskirani cesti v izpraznjene kraje. Nasproti nam pride dolga kolona laških ujetnikov iz Gorice. Krog deset tisoč so jih tam vjeli. Dobro volje so. Vprašaj jih po kraju ujetništva, po polku, brigadi. Povedo ti visoko število polka in ime znane brigade: Emiglia. Povedo ti tudi, da so bili ujeti v Podgori in ne v Piedimonte, kot so jo prekrstili pred vojno naši Italijani.

Konjs akkopita brže mimo trenskih kolon, mimo laških ujetnikov. Avtomobili s topovi velikani ječe mimo nas. Pod Osek, sedežem divizijske bolnišnice — s ceste se ne opaziš tako velikih poškodb. Nasproti nam pribriži iz Gorice avtomobil. V njem sedi osvoboditelj Boroevič. In kmalu nato med Osekom in Šempasom novi iz Gorice se vračajo avtomobili. V enem izmed njih sedi mladostna postava cesarja Karla, ki je obiskal ta dan Gorico. Viharjo ga pozdravimo z »živio« klici. Odzdravlja nam prsico in se smehljajoč. — V Šempasu! Vse mrtvo, pusto in prazno. Vse le sam vojak. Hiše razbite od granat, brez oken in vrat. Kot pogorišče. Pokopališče razkopano od sovražnih izstrelkov. Najhujše je prizadeta bivša gostilna pri cerkvi. Sovražni zadetek v polno jo je popolnoma razdejel in pokopal pod razvalinami 30 mrtvecev vojakov. Zadnja granata je padla v Šempas še v soboto, dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne v hišo, — če se ne motim — vdove Lutman. Žrtev sta bila dva vojaka — eden mrtve, eden ranjen. Omet posameznih hiš je okrušen od šrapnelskih zadetkov. Cerkev je nepoškodovana. V »novi vasi« nas gostoljubno sprejmo »prve civiliste« v kaptini, katero so vodili med sovražnim ognjem domači ljudje.

In dalje preko Šempaskega polja. Cesta slaba, kolese se vdirajo v blato, plavajo v vodi. Ob cesti vse maskirano — žične ovire: druga rezervna bojna črta. Ob cesti granatne kotanje ena poleg druge. Voziti moramo previdno, da ne zavozimo v še slabo zasuti granatni jarek na cesti in ne obležimo v vodi in blatu.

Zopet ujetniki brigade: Emiglia. Hiše ob cesti puste prazne — z golimi rebri — sledovi granat. Le redko katera je ostala napol cela. Bližamo se Ajševici. Večer se bliža. Med nami na desni se dvigata veliki grobišči tisočeri in tisočeri junakov: Sv. Gabrijel in Sv. Gora. Prvega ni mogel zavzeti sovražnik v kljub najbesnejšim naporom, a na Sv. Gori je le malo časa plapolala italijanska trikolora. V črti, kjer so se vili pod Sv. Gabrijelom naši strelni jarki, se prikazujejo lučice. Na levi ob cesti gori velik ogenj, katerega so zažgali vojaki. — Srečno smo se prerili med tovrstnimi kolonami do križališča, kjer se cepita cesti čez Rožno dolino in Kronberg. Toda tu moramo obstati med topovi, avtomobili in trenom. Čakamo na odrešenje. Pred nami nepregledna vrsta: voz pri vozu, top pri topu, avtomobil pri avtomobilu. Neprekinjena vrsta po cestah do Gorice, kot nas »tolajijo« vojaki. Morda nam bo treba čakati še noč, morda še tudi drugi dan, predno bomo mogli naprej. Tako je vsa cesta zasedena. Iz Gorice prihajajo tri ženske iz Šempasa, ki so prišle prve peš ogledat osvobodeno Gorico. Pravijo, da so srečale dr. Breclja peš korakajočega po blatu skozi Rožno dolino. Ne preostaja drugega človeku, kot jo udariti peš.

Mesec je izšel in osvetljuje opustošeno okolico in ostanke razbitih hiš. Prerivaš se med topovi in vozovi. Če je še zasledovanje sovražnika združeno s takimi težkočami, kako mora se izgledati beg, nereden beg, vojaške kolone pomešane z množicami beguncev. Čutiš vso grozo vojne. Pot gre skozi Panovec. Lep gozd uničen; samo še gola polomljena debela štrle kvišku. Hiše razbite. Gostilna pri Bajti — ni je več. Prišli smo do naših in laških strelnih jarkov ob goriskem židovskem pokopališču. Cesta razdejana, naši saperji jo popravljajo. Dalje ob cesti, pod železniškim mostom.

V Gorici si. V Gorici, ki je kup razvalin. Podrtija, sled vojne groze, nekaj tako cvetoča življenja polno južno mesto. Sedaj mesto smrti.

V Gorico so vdrle prve v nedeljo pred drugo uro zjutraj naskakovale patrulje. Razvili so se posamezni cestni boji. Italijani so sprejeli naše z ognjem metalcev plamenov; naše izgube so bile neznatne. Sledove vojne borbe vidiš ob vsakem koraku. Španski jezdeci z bodočo žico so bili razpreženi ob cestah. Sedaj stoje ob strani cest. Prvi so vkorakali v Gorico hrvaški junaki 96. pešpolka z generalom Zedlerjem, braniteljem Gorice, na čelu. Godba je igrala. Hrvati, branitelji Gorice, so posadili prvi v nedeljo zjutraj na razvaline Gradu visok železni drog s črnozolto avstrijsko zastavo, a nad njo velikega avstrijskega orla. Koj ko je zavihrala na Gradu avstrijska zastava, so jo umikajoči se Lahi

pozdravili s topovskim ognjem. Bolelo jih je. Zastavo sta razvila na Gradu 18 letna saperja Andrija Marušić iz Korčule, Dalmacija (37. strelski polk) in Jožef Šulec (2. lov. ha. t.) — Čeh, doma blizu Mlade Boleslave. Od Šempetra sem pa so vkorakali skozi razdejano vas po razdrti vesti za Hrvati ogrski polki. Lahi so na posameznih mestih skladišča zažgali. Iztočili so vse vino. Uničili so, kar so mogli — toda večji del niso več imeli časa. Morali so ostaviti namč. Civilno prebivalstvo so, kar so ga dobili, z avtomobili nasilno iz Gorice in okolice izgnali. Le nekaj starih ženic in starčkov je še ostalo skritih. Cenijo jih samo na okrog 30 do 40 ljudi. Sicer ni mogoče tega natančno določiti. Gotovo pa je, da število civilistov ne presega sto. Pod Gradom so imeli Lahi spravljeno strelivo. Pri begu so je poskušali pognati v zrak, toda samo na eni strani se jim je to posrečilo. Vojnega plena smo dobili v Gorici in okolici nepregledne množice. Mostove čez Sočo so Lahi razdrli. Toda večji del smo jih hitro popravili. Most južne železnice je v srednjem loku razbit.

Naše železniške čete popravljajo železniško progo proti Gorici. Do danes je že vse v redu do Volčje drage. Tudi od tu naprej bo kmalu tekla železnica do Gorice.

V Gorici si, v kupu razvalin. Noč je. Policija iz Ajdovščine je že prišla v Gorico. Istotako okrajni glavar baron Baum. Poštni promet bo zopet uveden v par dneh. — Greš mimo razvalin ter polpodrtih hiš, ki so služile posamezne kot kaverne laškim častnikom in moštvo. Pri posameznih mestih je pročelje hiše še dobro, toda v notranjosti so gospodarile težke granate. Na ulicah španski jezdeci. Na hišah še napis laških oddelkov, laških častnikov. Na Gradu stoji še sedaj napis: Soltanto per l'osservatori — samo za opazovalce. Pogled, vtis je žalosten, žalosten. Greš mimo stolnice: Stoli še stoji, toda streha in pročelje je razbito.

V Raštelu je bila cela vrsta laških vojaških skladišč. Zato so Lahi hiše tu za silo popravili. V skladiščih so ostale zaloge rib, masti, slanice. Vino je po večini raztočeno po tleh. Pravijo, da je še ena gostilna na solkanski cesti (Fonova?) Ni je bilo časa iskati.

Na Travniku zbirajo italijanske ujetnike. Vojašnica je od zunaj v še precej dobrem stanju. Cerkev hudo poškodovana. Greš mimo zidovja, razvalin po Gosposki ulici. Povsod ista žalostna slika in manj ali več ostrih konturah. Attemsova palača še stoji. Rad bi pregledal še kaj, morda nekaj hiš — toda čas beži, beži — in človeku je tesno pri srcu, če nima potnih listin popolnoma v redu. Treba se je vrniti, dolga je še pot. Nazaj preko španskih jezdecov svetlikajočih se v mesečini. Splošen

LISTEK.

Praznik krizantem.

Spisal Saša Sankov.

Basen.

Kraljica narava, dobra mati je umirala....

Solnce bridko in mrko, je skrivalo lica za žalobno preprogo, nebo se je solzilo od prevelike bolesti, ljudje in živali so taval tužno po svetu, drevju in drugim rastlinam pa se je sušilo listje od silnega hrepenenja po izostalem materinem poljubu.

»Še enkrat,« hropela je težko kraljica, »še enkrat predno oddidem, bi rada objela svojo najmlajšo in nežno deco: svoje cvetličice. Skrbela sem zanje, obdarila jih bogato s pisano, dragoceno obleko in z zlahtnim vonjem, tebe o človek pa sem postavila kot varuha, da jih gojiš in obvaruješ pred pogubo. To bi rada vedela, če jim še kaj manjka; naj stopijo tedaj k meni, ena za drugo s svojimi željami.«

»Rada bi se branila, začela je vrtnica, »vse želi po meni, in človek, namesto da bi me ščitil, me trga in stavi za zabavo v dragocene posode.«

»Naj ti bode,« dihne narava. In roža dobi takoj trnje, da se lahko brani.

Jezavo, da ni bil prvi, zadere se jokavo oholi tulipan: »Vonja nimam, in še z barvami ste me tako revno obdarili; prosim tedaj vsaj živo in pisano obleko.« Tudi njemu je bila izpolnjena želja.

Zadnja v vrsti se obočavlja vijolice. »Kaj manjka pa tebi draga cijočica?« vpraša z bolnim nasmehom kraljica.

»Zadovoljna sem o majka, kakor ste me ustvarili,« reče vijolice, »modro lepo obleko imam, in vonj mi je blag in zlahten.«

»Takšna ponižnost,« odvrne narava, »ne sme ostati nepoplačana; vonj naj ti postane še sladkejši in močnejši.«

Tako so stopale vse cvetlice pred smrtno posteljo visoke matere, samo krizanteme ni bilo. V svojem tihem kotičku je ostala, ter bridko, bridko prelivala solze po srčnodobri stvarnici. Toda kraljica jo pogreša, ter vpraša v zadnjih izdihih: »Kaj pa s teboj, uboga krizantema?«

»O majka mila,« zaplače poslednja, »tako zadovoljna in srečna sem bila. Vsako rano jutro me je zbudil nežen vetrček, vaš sladki poljub; snije nebo, vaše ljubko oko me je tako mlo gledalo; ob zlatem odsevu vašega obličja pa sem se grela in rasla. Sedaj pa me zapustite in konec bode vseda.«

»Kdaj si pa cvetela reva, ali imaš lepo prazniško obleko, imaš prijeten vonj?« vpraša zopet mati.

»Nista mi bila podarjena ne cvet, ne vonj,« odvrne bolestno krizantema; »ali vživati sem smela z drugimi cveticami lepoti vašega obličja in hvaležna sem vam zato iz celega srca.«

»Zlato, preprosto dete,« odvrne gajneno priroda, »tvoj naj bode najdragocenejši delež, ki mi je še ostal. Ko zaspim, ko bode vse žalovalo in brez življenja, ko bode tulil ostri veter po poljani, takrat cveti in uživaj vrhunec svojega razvoja...«

In kraljica zatisne trudne oči.

Lesketoča snežna odeja jo zagrne, iz nje pa se razvije snežno beli, bujni cvet kraljičine ljubljence: krizanteme.

Venec krizantem.

Saša Sankov.

Vseh vernih duš solzeči dan. Ob gorskem smrečju se vlažijo sive, goste megle ter segajo kakor orjaški prsti zlobnega duha čez tužno dolino. Mrzlo in vlažno, kot pot umirajoče roke rosi od njih skozi golo veievie, na padlo in že snileče listje. Na

prazno, mrtvo polje, na pusto pot, kjer gazi molčec in počasi črna trupa po blatu. Vse tako tesno, dušljivo in temno, kakor bi ona pest pritiskala nevidljivo tudi na dušo ubogih ljudi ter jim grabila srce.

V črni, žalni obleki in temnih obrazov, tako korakajo tja proti grobišču, kup gorja v pusti, mrtvi naravi.

Le nekaj blesti iz te črnine kakor žariko, lunino srebro izza gostih oblakov, in to je nešteto martink in krizantem v šopkih in vencih. Martine in stotine, tisoči... Belokrilate vile so, ki ublažujejo temno gorje, tolajijo solzeče oko, zvezde vodilke, ki kažejo pot do grude večnega sna.

»Memento mori!« Raz obok nad vratmi govore zlate črke kratko in pomembno iz okvira svežih krizantem. Nikdar ne bleste te besede tako globoko v srce, kakor danes, na dan vernih duš, ko jih lepoti in ovenča ta preprosti svet.

Med množico, ki se tre pred vhodom, se je pogodil starček za snežnobeli venec. Komaj da najde pot iz gneče. S tresočo roko ga vzdigne in ogleduje... Lep je, in še precej po ceni ga je dobil... nepopisno čuvstvo puhti iz teh svežih cvetic ter omladi njegovo srce. Kratek vzdih in starček tava naprej. Zopet je v neusmiljeni gneči, ki ga žene naprej, naprej.

vtis imaš. In tu je žalosten, žalosten. Strahno je gospodarila tu vojna. In tako bi gospodarila v Trstu in drugod v našem lepem zaledju.

A sovražnik, ki je hotel nam iztrgati našo lepo zemljo, v divjem begu že daleč preko avstrijskih starih mejnikov! Komaj še slišiš grom topov.

Nazaj, nazaj proti Vipavski dolini, med četami, med topovi, trenom, avtomobili.

V Ajševici, v vozu! In konjska kopita klepečejo po razmočeni cesti v gluho noč. A misli sanjajo pesem ljubezni do te naše zemlje, pesem svobode združene jugoslovanske domovine pod habsburškim žezlom.

—tov—

Leonhard Adelt piše z italijanske fronte 29. oktobra:

Branilci Sv. Marka so si priborili goristi železniški prelaz. Predno so se spuščili po goli rebri nizdol v mesto, so zmolili kratko molitvico.

Celo leto je bila ležala Gorica pred njimi tako blizu, da bi jo mogli z roko doseči. Pusto se razširjajo tiri pri Sv. Petru. Z mrtvimi očmi jim strme nasproti predmestna tovarniška poslopja. Nato vrste hiš, kakor bi bile ceste obljubene. Toda večinom so to le zunanje stene, ki zakrivajo notranjo praznoto in razdejanje. Drugim hišam so granate in letalske bombe uničile streho, nekatere so za silo podprte s tramovjem. Balkoni vise na zviti železnih prečnicah. Poulične svetilke stoje sključene, kakor bi jih zavijalo po trebuhu. Vmes manjkajo cele hiše, kakor bi bile izbrisane iz mestnega načrta. Zažigalne granate so tu opravile temeljito delo. Krinke iz desk in ločja zakrivajo razgled. Leseni plotovi zapirajo ognju izpostavljene ceste. Mrtev italijanski vojak se steza v Gosposki ulici kakor v sen. Na hišnih vratih je označeno s kredo, kateri italijanski štab je tu domoval. V vdolbini čepi sadna stojnica s praznimi košarami. Ali še vedno noče živa duša na izpregled? Tedaj zavihra na grajskem stolpu zastava. In kakor bi bilo prebivalstvo čakalo samo na to znamenje, se nadomada začno odpirati kleti in preje mrtve ceste se obude k veselemu glasnemu življenju. Ubogi ljudje so to, ki so hrabro vstrajali v boju in protiboju za Gorico, krčevito se oprijemajoči pogorišč svojih domov kakor mačke. Njihov občevalni jezik je večinoma italijanski, Slovenci so bili s c. in kr. četami odšli.

Marsikomu izmed njih je morda srce bilo italijansko, dokler je verjel frazi o bratstvu. Sedaj so spoznali »brate« od blizu in leto dni izkušali na lastnem telesu, kako brezobziren in brutalen je rešitelj, kadar nastopa kot gospod. Tedaj je njihovo prepenenje po Avstriji postalo zopet živo in močno in brez hinavščine veselo in glasno pozdravljajo naše vojake, ki so jih rešili rešiteljev. Vneto jim kažejo dvorišča, na katerih je popustil sovražnik svoje razstreljene težke topove ter kličejo italijansko zaostanec po kletih, naj pridejo na dan.

Ali še stoji kavarna Corso, skozi katero je zvižgala mnoga zašla ali pa le predbro merjena kroga. Da, še stoji, čeprav vsa kozava od šrapnelov, in čaka kavararja, ki bi jo zopet otvoril. Toda hotel »Pošta«, v katerem smo prej stanovali, je od strehe do prvega nadstropja zasut z ruševinami.

Na magistratu, na mestnem poveljstvu, v zasebnih palačah so se kleti izpremenile v pisarne in spalnice. Tu spodaj je domovala italijanska ekscelenca, so zvonili telefoni, so delali bojni možgani.

Prodajalne se odpirajo. Branjevci se prvi zavedo v močnejši izpremembi stvari in se prepirajo s c. in kr. vojaki za novčič,

Kmalu stoji pred drago gomilo... Iz spomenikov beline se mu ostvarja polagoma mlado obličje svoje rajne. Da, da, spominja se je, kakor bela krizantema je bila. Ob oltarju domače cerkve sta se združila, sta si podala roke za vse življenje... za vse življenje? Do smrti. Bridka resnica.

Dolgo sta živila, blagi mir in srečo sta živela skozi tri desetletja, ali vendar je minilo tako hitro; smrt ni jo ugrabila, njemu, ki si je vedno želel, da bi odromal pred svojo družabnico. Sam je ostal sedaj, brez gorkega solnca, slabotni, trepetajoči ostanek v tuji mrzlini. Čemu tedaj življenje? Čemu toliko praznega upa, toliko gorke ljubezni? Bridka solza mu kané na venec. Položiti ga hoče na mramor, pa komaj še vidi. Skrčen in vel se še oklepa lanske venec okoli križa...

Saj res, tudi ta venec je bil enkrat svež, tudi njemu je sijalo nekdanje gorke solnce, sedaj pa trohni v pozabljenosti. Čemu je borna krizantema tedaj stremila k solncu, čemu je cvetela? Čemu?...

Krepko potegne starček suhljad raz kamen. Njena ura je odbila, umakne naj se novemu vencu, polnemu bujnega, nadopolnega življenja.

Prinese li starček venec krizantem čez leto dni? Vsi se umikamo, vsi odevitamo!

kakor so se preje z italijanskimi za centesim. Presenetljivo hitro je bila osvojena Gorica.

Iz poročil vojnih poročevalcev posnemamo:

Preje mrtve ceste so se v hipu oživele. Prebivalstvo, ki je po kletih in skrivališčih strahoma pričakovalo izida boja, je prišlo na dan in vriskaje pozdravljalo c. in kr. čete, ki so z godbo vkorakale v mesto. Goričani vedo veliko povedati o trpljenju in preganjanju, ki so ga morali tekom italijanskega gospodstva prenašati. Italijani so se izvrstno razumeli na to, da se povsodi omrže. Mučili so Goričane z vsakovrstnimi šikanami. Najpoprej so vse, katerih mišljenje se jim ni zdelo povsem zadovoljivo, odgnali na Sardinijo; odpeljali so cele družine, kasneje pa zopet posameznim dovolili povratek. Toda tudi znanim iredentistom se ni godilo veliko boljše. Poleg duševnih muk se je moralo prebivalstvo boriti tudi s pomanjkanjem živil in iz številnih italijanskih skladišč ni bilo za civilno prebivalstvo nikoli nič dobiti. Po ukrepih njih odredbah soditi, so se menili Italijani v

Gorici za večne časte vgnezditi; o tem glasno priča prekrstitev uličnih napisov po Garibaldiju, Annunziju in drugih italijanskih narodnih velmožeh. Izpraznitev mesta se sovražniku ni več posrečila. Poleg številnih skladišč z živili in vojnimi potrebščinami smo dobili v roke mnogo pisarn italijanskih poveljstev docela nedotakljenih. Na mnogih mestih so postavili Italijani dalekonosne mornariške topove in težke možnarje, ki jih ob svojem divjem begu niso mogli vzeti s seboj. Mesto je tekom zadnjih mesecev veliko trpelo. Mnogo poslopij je poškodovanih, predmestja so večji del v razvalinah. Po mestnih ulicah so bili še nabiti oklici poveljnika III. italijanske armade, vojvode Aosta, naj se prebivalstvo ne da begati po neresničnih govoricah. Italijanska fronta da stoji trdno in da bo sovražnik ob njej izkrcaval. Tiskarsko črnilo na plakatih se še ni bilo posušilo, ko je III. laška armada potolčena bežala iz Gorice in s cele primorske fronte. Zanimivo je dejstvo, da je moral vojvoda Aosta s celim svojim štabom bežati iz Čedad; za las še, pa bi bil prišel Nemcem v roke.

Zmagovito napredovanje naših armad na italijanskih tleh.

Videm osvojen. — Prvo vrzel v trdnjavo Humin (Gemona) prebili slovenski štajerski strelci pešpolka 26. — Premagane, preganjane italijanske množice se vale proti narasli reki Tilment.

Kobarid, Bovec, Sv. Lucija Tolmin, Banjska planota, Sv. Gabrijel, Sveta Gora, Sabotin, Gorica, Dobrdoška planota: imena, ki smo jih v teh dveh letih in pol tolikokrat čitali, pripadajo zgodovini. Strašne bitke so se bile na Dobrdoški planoti. Cadorna je ril tam proti Trstu: počasi, previdno. Kdo ve, koliko naših junakov in Italijanov pričakuje tam vesoljne sode, na kateri bodo obtoževali tiste, ki so zato, ker jim je bila »sebičnost« sveta, pogнали italijanske voje proti nam. Vojvoda Aosta je v enem dnevu popustil vse, kar je bil v 30 mesecih na s krvjo poškopljani, z mrličji pognojeni sveti naši slovenski zemlji pridobil na poti — v Trst. Hotelo se je Italijanom, da odršijo Trst. V Gorici so Lahi pokazali, kako da odršujejo, požigali so, plenili... Tržani naj se zahvalijo Boročeviču in njegovim junakom, da jih ni doletela tista strašna usoda, kakor Gorico: našo Gorico!

Videm vzeti: to smo uradno izvedeli včeraj. Krobotin prodira proti benečanski ravnini. Hrabri slovenski štajerci, strelci so razbili že vrzel v utrjeni huminski (Gemona) tabor. Vzeli so z naskokom oklepno utrdbo na Monte Lanza. Strašno utrjena italijanska črta ob meji, ki so jo zgradili proti Koroški Italijani, so naši hrabri voji že zrukali. Jugozahodno od Trbiža ob Beli proti Tilmentu se pomika v bojih Krobotin proti jugu. Križna gora, Polnašnje Špice koroške boje črte spadajo že tudi v zgodovino.

Čedad, Videm: slavnj zgodovinski epizodi. Videm je veljanske važnosti. Tam se strnejo železnice od Trsta čez Gorico, Krmin, ki je seveda tudi že naš; z Dunaja čez Gradec, Celovec, Beljak, Trbiž. Tam je bival Cadorna z italijanskim kraljem.

Poražena italijanska armada divje beži in se vali na vseh cestah proti močvirju pri reki Tilment, ki je zelo narasla, ker je zadnje dni močno deževalo. Reda ni v njej nobene več. To poročilo je za Italijane strašen vernih duš dan: žalosten. Naši sovražniki so, a čut človekoljubja ti pretrese srce, če pomisliš, da lahko vse te množice utonejo v močvirjih in v narasli reki. Te množice, ki so se bile na Dobrdoški planoti in drugod, so zdaj zmedene, prestrašene; presenetil jih je naš naval. Beže, kakor znajo bežati le Italijani. Za njimi naši hrabri voji. Glavno načelo vojne umetnosti: sovražnik se mora uničiti. Trdo, strašno, a vojno rokodelstvo je hudo rokodelstvo. Strašen bo vernih duš dan v Italiji. Ali pripravljata Boročevič in Below Italijanom tisto usodo, ki jo je pripravil Below pod Hindenburgom Rusom v Mazurskih jezerih?

Ali se pripravlja pri Taljamentu nova bitka? Soška bitka, dvanaajsta po številu, je končana. Črta ob Taljamentu tvori drugo, najmočnejšo italijansko obrambno postojanko. Utrjeni ključ (mostišče) v Furlanijo (benečansko), jo zapira pri Huminu na severu; na jugu pa trdnjave pri mestu Codroipa. Severna trdnjava je dolga 5 km; 7 oklopnih trdnjav jo tvori; eno so hrabri štajerski Slovenci Italijanom že, kakor znano iztrgali.

Vprašati se pa moramo, če je italijanska vojska še sposobna, da se bo pri Taljamentu mogla držati. Saj so se v teh strašnih bitkah minule dni pojavili upori

pri brigadah Salerno, Catanzaro, Trapani, Rezzo, Pallanza; da, tudi v brigadi elitnih bersaglierov so se puntali. Deset brigad druge armade ni več. Tragična je bila usoda brigade Friuli, ki se je na kobaridskih gorah junaško žrtvovala. Italijanom smo vzeli tudi toliko topov in bojnega blaga, da ga ni mogoče nadomestiti kar tebi nič, meni nič. Viktor Emanuel, tako pripovedujejo ujetniki, je pobegnil z bojišča še tisti dan, ko se je pričela ofenziva, Cadorna je pa odšel iz Vidma, ko je padel Čedad.

Najbrže se bodo umaknili Italijani še daleč za Taljament, ker mora italijansko vojno vodstvo računati tudi s Conradovo tirolsko armado, ki grozi tako zaledju kakor tudi sploh levemu krilu razvrstljive italijanskih vojev.

Sporazum bi rad razbremenil Italijane. Z Rusi, ki so lani Italijane rešili pred pestjo naših junakov, katerim je poveljeval naš cesar, ki vodi tudi osebno sedenjo ofenzivo proti Italijanu, Italijani ne računajo. Na Flandrskem so sicer Angleži napadli, a se je njih naval krvavo zrušil. Francozi pošiljajo sicer starejše letnike v Italijo, a sami pravijo, da bodo z njimi skrbeli za to, da onemogočijo upore, ker v Italiji, kar je zelo umljivo, zelo vre. Pravijo, da pošljejo Italijanom pomoč, a Angleži bi jih morali za to na Francoskem bojišču nadomestiti. Tudi mogoči prevoz s Balkana bi trajal dolgo. Predno bi mogel sporazum poslati res močno silo Italijanom na pomoč, bo preteklo še precej vode po Tilmentu in — kdo ve, kje bodo že takrat stali naši bliskovito hitro napredujoči voji v Italiji.

Kako so kričali in se bahali Italijani in ves sporazum z njimi, če so Italijani vzeli kako našo kraško čer ali kak drugi vrh. Do sobote so pa že naši hrabri voji vzeli Italijanom štirikrat toliko zemlje, kolikor so Italijani v vseh enajstih soških bitkah priborili.

Na italijanskih borzah so padli glede na poraz italijanske vojske papirji kar za 50 lir. Čurški listi pravijo, da so v Rimu in v celi deželi cvetočih oranž strašno zmedeni. »Avanti« poroča, da je priredilo v italijanskih zbornici 162 poslancev prizor, o kateremu ne more gleda na cenzuro drugega napisati, kakor da so pr'stasi vojnih hujšakcev prvič, odkar se bje vojska, na napade molčali.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 30. oktobra. Uradno:

Položaj, ki ga je ustvarila dvanaajsta soška bitka, vpliva na položaj do gora ob najzgornejšem teku reke Tilment.

Koroška armada generalnega polkovnika barona pl. Krobotina je tam premagala ves odpor in pridobila bitro na prostoru na tleh Benečije v južni in zahodni smeri.

Bojne sile generala pehote Alfreda Krausa so prebile že 28. oktobra opoldne prvo vrzel v daleč okoli razprostrti tabor Humina; hrabri spodnještajerski strelski polk št. 26. se je s presenetljivim napadom polastil oklepne utrdbe na Monte Lanza.

Odločilni nastop zveznih čet generala pl. Belowa je včnan: pridobil je Videm.

Množice premaganega sovražnika se vale bolj južno od tam proti naraslemu

spodnjemu Tilmentu; ločene so še po naših armadah, ki preganjajo na Primorskem sovražnika.

Prostori za bojnimi črtami zaveznikov izgledajo vsled dolgih vrst ujetnikov in vojnega plena na več mestih tako, kakor da vidimo kak tabor italijanske vojske.

AVSTRIJSKO VEČERNO POROČILO.

Dunaj, 30. oktobra zvečer.

Sovražnika zasledujemo dalje.

Načelnik generalnega štaba.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 30. oktobra: Veliki glavni stan:

Zvezne čete 14. armade so vzele Videm. Dosedanega sedeža italijanskega vrhovnega vojnega vodstva smo se torej polastili šesti dan naših uspešnih operacij.

Naše divizije, ki jih nič ne zadržji, ki se jim ne poznajo nobeni napori, prodirajo na ravan proti Tilmentu.

Na maloštevilnih prehodih čez reko, ki je vsled dežja narasla, se kopiči umikanje premagane sovražne vojske.

Čete, ki napredujejo s Koroškega, so stopile na celi bojni črti na benečanska tla in prodirajo proti zgornjemu Tilmentu.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 30. oktobra zvečer.

V Italiji napredujemo.

Krobotin stoji povsod na benečanskih tleh.

Dunaj, 30. oktobra. (K. u.) Vojni tiskovni stan opoldne:

Premaganega sovražnika preganjamo z vso silo proti spodnjemu teku reke Tilment, ki je narasla.

Armada generalnega polkovnika barona Krobotina napreduje v gorah ob zgornjem teku Tilmenta in stoji že skoraj povsod na benečanskih tleh.

Naznanilo o padcu Vidma v gosposki zbornici.

Dunaj, 30. oktobra. (K. u.) Predsednik gosposke zbornice je otvoril današnjo sejo rekoč: Včeraj sem poročal, da smo zopet priborili pasove domače zemlje, danes morem razglasiti, da so naši vzeli Videm. (Živahno odobravanje. Ploskanje: Živo.) Avstriji ne pozabimo, da bi se to ne bilo doseglo, če bi se ne bili naši junaki južnozahodne boje črte vztrajno branili. (Viharno pritrdjevanje. Ploskanje.) proti sovražniku, ki si konca vojske gotovo ni predstavljaj brez aneksij in kompensacij. (Živahno, dolgotrajno pritrdjevanje. Ploskanje.)

Zelo važna za Benečijo je pontebška železnica, katero so začeli zidati l. 1875. (od Vidma do Pontebe je 68¹ km dolga). Ona vodi čez 20 galerij, katerih največja je 700 m dolga, čez mnogo mostov, n. pr. na Orvenku je 50 m dolgi železni most, na Venconaci 40 m dolgi kameniti most, na potoku pri Vratih (Portis) 60 m in čez Rezijsko Belo 65 m, obadva iz železa. Čez Bele potoke (Rivoli Bianchi) drži več sto metrov dolg vijadukt. — Pontebška železnica je sedaj v avstrijskih rokah.

Humin (Gemona) leži kaj slikovito na položenem obronku. To starodavno mesto čepi na podnožju Čampona, zadnjega odrastka beneškega sredogorja proti Tilmentu (Tagliamento). Od tega so prinesli nekdanji snežniki široko plazovino, pred katero se dviga 307 m visoki hrib. Med tem in Čamponovimi obronki stoji sedmerovrati Humin, ki je okoli in okoli obdan s starinskimi zidovjem. Iz te lege sledi, da so vse ulice več ali manj strme in je mesto podobno veliki grbi. Ravno pod glavno cerkvijo nas pripelje cesta v to zanimivo, čedno mesto. Vzhodno nad njim stoje razvaline nekdanjega gradu »Montefalcone«. Na huminskem Gradu se vzdiguje še vedno dva visoka, štirivogljata stolpa in kljubujeta vsem vremenskim neizodam. Krasna bela cerkev ima vse polno slik, zlasti je velike vrednosti »česčenje sv. Treh Kraljev« od Pordenona. Krasno slikan je tudi strop cerkve sv. Ivana (iz leta 1533). V srednjem veku je bilo tu imenitno skladišče za blago, ki je šlo iz Italije v Nemčijo. Ravno na severni strani Humina je cerkva sv. Neže, kjer lomijo rdeč marmor »roso di Gemona«. Humin leži ob železnici Ponteba-Videm (Udine) in je zadnja postaja pred Vidmom.

Divji beg Italijanov.

Berlin, 30. oktobra. Wolff: Poražena soška armada se vali v divjem begu na vseh cestah proti močvirju Tilmenta. Umikanje otežkuje civilno prebivalstvo, ki strašno preplašeno beži proti zahodu in s svojimi stvarmi pokriva ceste, ki jih je zmečhalo neurje. Na redkih prehodih čez reko se gnetejo bežeči deli vojske in prebivalcev.

Važno mesto Videm, dosedanje središče italijanskega vojnega vodstva, kjer so preskrbovali soško armado, leži že daleč za hrbtom zmagovitih zaveznikov, ki dero naprej.

Sovražnik se umika tudi na koroškem pozorišču osredotočenemu pritisku in se umika proti zgornjemu teku Tilmenta (Tallamanta). Naše divizije ga preganjajo.

Italijansko časopisje poizkuša še vedno narodu katastrofo prikriti. Govori, da so zavezniki nekaj malega pridobili in da niso omajali močne obrambe Italije.

Dunaj, 30. oktobra. (K. u.) Vojni tiškovni stan: Cadorna dolži čete 2. italijanske armade le zato, da pripravi narod na katastrofalne poraze levega krila soške armade; italijanski narod boječe posluša.

Čez Sočo, mostove, ki jih je sovražnik uničil, so že popravili, prodirajo avstrijske divizije. Povsod je vojni plen bogat; ki ga sovražnik ni mogel rešiti, dasi je sovražnik zelo požgal.

Videm je že prekoračen. S krasnim vzhodom hite nemške divizije in z njimi zvezane c. in kr. čete severno od tam proti zgornjemu Tilmentu, kjer naj bi utrjeni tabor Humin zabranil izstop na ravan.

Na koroškem pozorišču leže vse tiste točke, ki jih je tolikrat navajalo naše vojni poročilo od prelaza Križne gore (Plöckenpass) in Findenigkofel do gore Granuda do Poldnašnjih Spic (Mittagskofel), za katere so se tolikokrat krvavo bili, že za bojno črto.

Tako mogočno prodira armada generala Krobata proti zgornjemu Tilmentu (Tallamentu), dasi dežuje in sneži.

Naši možnarji prebili pri Tolminu.

Lugano, 30. oktobra. «Corriere della sera» trdi, da je dosegel avstrijsko-nemški bobneči ogenj v odseku Bovec-Tolmin uspeh predvsem s sodelovanjem baterij. Ni mogoče popisati, tako strašno so učinkovali in povzročili med Italijani tako paniko, da so italijanski topničarji svoje topove popustili in zbežali.

Strašni prizori v gornji Italiji.

Lugano, 30. oktobra. Dasi je meja zaprta, se poroča o revolucionarnih izbruhih v Italiji. Kolodvora v Padovi in v Vičenci oblega na tisoče ljudi, ki viharno zahtevajo, naj jih v srednjo Italijo prepeljejo. Ceste so vse polne beguncev. Strašni prizori: mislil bi si, da sledi beguncem sovražnik za petami. Oblasti so popolnoma presenečene. Ničesar niso preskrbeli za prevoz beguncev.

Italijani se nameravajo umakniti na črto Vicenca-Benetke.

Curih, 30. «Secolo» piše: Italijansko armado je mogoče rešiti le, če se umakne na črto Vicenca-Benetke.

Italijani izpraznujejo Benetke, Vicenco in Treviso.

Hamburg, 30. «Neue Hamburger Zeitung» poroča iz Genfa: Italijani izpraznujejo Vicenco, Treviso in Benetke.

Pobitost v Rimu. — Italijani zavarujejo Benetke.

Haag, 30. «Courant» poroča iz Rima: Italijanski kralj se je odpeljal včeraj zvečer na bojišče. Pravijo, da bo četam razglasil, da prihajajo Francozi na pomoč. Kljub temu so v Rimu pobiti, ker se boje ofenzive iz tirolskih gora. V zgornji Italiji se Italijani pripravljajo na obrambo Benetk v velikem slogu.

Italijani zbirajo v Benetkah rezerve.

Lugano, 30. Italijansko vojno vodstvo pošilja vse rezerve, s katerimi razpolaga, na bojno črto. Veliko čete se zbira v Benetkah. Železniški promet za zasebnike so ustavili. Vlaki vozijo le vojake.

Zapora italijanske meje.

Lugano, 30. Italijansko mejo so popolnoma in najstrožje zaprli z ozirom na premikanja čet, a gotovo tudi radi notranjih političnih razmer. Pisma in časopisi ne prihajajo. Pravijo, da bo meja zaprta do 14. dni.

Italijanska armada razpada.

Berlin, 30. «Lokalanzeiger» poroča: Italijani so vrgli 20 rezervnih divizij proti sovražniku, a osem divizij je bilo v strnjenih vrstah ujetih. Italijanska armada tudi sicer razpada.

200.000 Italijanov ujetih.

Curih, 30. oktobra. Poraz italijanske armade je najhujša nesreča, ki je zadela kdaj kako armado sporazuma. Krvave izgube Italijanov so strašne. Vojnega blaga so toliko izgubili, da so znizane čete topničarjev. Število ujetnikov se že navaja 200.000.

Italijanski ujetniki v Idriji.

Iz Idriji. V petek smo dobili prve italijanske ujetnike ranjence. Le 2 sta bila bolj hudo ranjena, drugi nalahko obstreljeni v roge ali roke. Ko so dobili tečno koso, so bili prav dobre volje. V soboto so došli prvi ujetniki 7000 mož različnih polkov. Na večer je došel štab divizije v Kobarido. Štabni kurat je prošil v nedeljo da da snel maševati. So mu radi dovolili in pri kavi po maši se mu je razvezal jezik v župnišču. Kako je vse prišlo je povedal:

V ponedeljek na jutro krog 2. ure je pričelo streljanje. Menili smo, da je le manever ali nagajanje, vendar smo se držali na stanovanjih, češ ko bi se pa le kaka krogla zgubila v dolino. Krog 6. ure je nehala grmeti, šli smo na prosto, a tu so že stali nasprotniki in cela divizija s štabom je bila kaput. Spraševal je koliko je kaj ujetih in kako se sploh na vojski godi. Resignirano je sprejel vesti, kako se Rusom godi in kako globoko so naši v Furlaniji in iz Tirolskega gredo v lombardsko ravnino. Ni nič ugovarjal, ali kaj upal, da se njih položaj izboljša, zdihnil je le: Bog daj kmalo mir. Ko so šle po mestu laške kolone so stale nekatere begunko ob cesti pa jih pozdravile: «Ma non è questa via per Trieste.» To ni prava pot v Trst. Spremljajoči naš častnik jih je zavrnil, da ne žaliti ujetega sovražnika. A Gorickanka se je odrezala: «Saj ga ne žalim, rekel je svoj čas pri nas, da gre čez našo vas najkrajša pot v Trst. Sedaj mu odgovorim kar takrat nisem smela, da se je zmotil, sedaj gre vse drugam kakor proti Trstu.

Na tisoče italijanskih ujetnikov

je korakalo v soboto, nedeljo in ponedeljek skozi Vrhniko. Razporeženje med moštvom je obupno. Vsak zatrjuje, da ima vojne dovolj. Nasprotno so pa častniki polni samozvesti in pravijo, da nič ne stori, če zasedejo Avstriji in Nemci vso gornjo Italijo. Spomladi, ko dobe francosko, angleško in amerikansko pomoč, se maščujejo. Ko so jih izpraševali, kako je v Italiji s prehrano, so zatrjevali, da imajo vsega v izobilju, zlasti belega kruha in riža. Silno nevoljni so bili, ko so dobili črn kruh in so ga zaničljivo premetavali semintje. Ujeti Italijani so pripovedovali, da so spravili Italijani že pred 14 dnevi vso artiljerijo z banjske planote in da je ostala na Banjšici le pehota, ki so jo presenetili Avstriji na vse zgodaj zjutraj in ni prišlo do nobenih bojov. Med ujetniki in vrhniškimi prebivalstvom se je razvila hitro prav živahna kupčija in skoz ob cesti, kjer so korakali Italijani, so bile menjalnice za denar. Lira za krono, tako je šla kupčija. Vrhnika se je izpremenila čez noč v ujetniško taborišče, povsod so gručice Italijanov, ki kljub vseh prestanih naporov niso izgubili svoje živahnosti.

Laške ujetnike

so peljali nemški vojaki po selški dolini skozi Bukovico v Škofjo Loko. Ljudstvo jih je radovedno gledalo in neki hudomušnej je pripomnil: «Prorokovali so, da pojde Italijan tod skozi, in da bomo morali bežati. Italijan gre res skozi, a nam ni treba bežati.»

Pomoč sporazuma Italiji.

London, 29. (K. u.) Reuter poroča, da so že vse storili za uspešno pomoč Italiji.

Rotterdam, 30. Reuter javlja: Francija je vzela čete z bojnih črt pri Belfortu, Basancom, s švicarske meje in od pariškega odseka. Poslala jih je v Italijo. Dvomijo, da bi bila francoska ekspedicija dovolj močna za odločitev. Tudi z Balkana nameravajo poslati francoske in angleške vojake v Italijo. «Daily Telegraph» poroča, da se vozi veliko brodovje z Malte v Jadransko morje.

Bern, 30. Iz Pariza: Angleške in francoske čete, ki jih nameravajo poslati v Italijo, so starejši letniki zamenjani v garnizijski službi v zgornjeitalijanskih mestih, da potlačijo nemire, če bi izbruhnili.

Italijanski narodni zbor.

Curih, 30. «Giornale d'Italia» poroča: V Rimu nameravajo sklicati narodni zbor, ki naj soglasno sklene, naj se kljub porazu vojska nadaljuje do zmagovitega konca.

Veliki delavski nemiri v Como.

Curih, 30. oktobra. V Como so priredili v nedeljo delavci velike nemire. V Como in v Milanu so razobesili zastave, ker se je reklo, da je sovražnik ustavil ofenzivo. Ko so pa pričeli prihajati begunci, je nastala panika.

V inozemstvu.

Amsterdamski sporazumu prijazen list Telegraph toži: Italija ni niti tekem enega tedna izgubila vse sadove, ki jih je v 2 in pol letih natrgala. Italijanska armada beži. Ne upamo, da se ustavi na benečanski ravnini. Račun Italije-irredente je poraz prekrizal. — «Algemeen Handelsblad»: Prva italijanska armada se mora tudi umakniti, da jo ne odrežejo. Severna Italija bo nato napadalca odprta.

Začasna vlada Orlando.

Amsterdam, 30. Angleški listi poročajo: Najbrže se bo sestavila začasna vlada z Orlandom na čelu, dokler se ne popleže vihar na pozorišču. Vsled sovražne ofenzive se o politični krizi skoraj nič več ne govori.

Kako je prišla Beneška Slovenija pod italijansko oblast.

Zavezniska vojska stoji na beneških tleh. 51. let je minulo odkar smo jih morali zapustiti takratni vedno rastoči Italiji. Izgubili smo leta 1866. Beneško, izgubili pa tudi kri naše krvi, del našega narodnega telesa — beneške Slovence.

Zanimivo je, kako so prišli beneški lovenci pod Italijo. V 19. stoletju so se pričeli narodi prebujati iz narodnega spanja, narodna ideja, ki jo je zbudila francoska revolucija, je butnila z vso silo na dan. V Italiji, razdeljeni na toliko majhnih držav, je pričelo vreti; pričela se je propagirati ideja združenja in boj malim italijanskim državicam posebno pa Avstriji, katero so Italijani brezmejno sovražili.

Prišlo je leto 1848., leto prekucij. Avstrija je prepovedala pod smrtno kaznijo uvažati orožje na Beneško, ker je vedela, da se pripravljala revolucija, toda vse zaman. Utihovali so se na vso moč, prebivalci so se oboroževali, pripravljali nad soteskami kamenje da napadejo avstrijske vojake kakor hitro se pr. kažejo na beneških tleh. Žal vsled agitacije in mamljivih obljub so se dali preslepiti tudi naši bratje beneški Slovenci in se pridružili Italijanom. Kakor hitro pa se je raznesla vest, da je papež blagoslovil Italijo, da se je uprl Videm, Benetke, Milan in druga mesta, tedaj so pričeli nastopati tudi beneški Slovenci vsi navdušeni za svobodo, bratstvo in staro beneško republiko. Ustanovili so si narodno stražo, kateri sta povečevala inženirja pl. De Portis in Koren. Nad Nedžo so zgradili dve barikadi iz kamena, pobočja Matajurja in Mije so pa podminirali na njih pa položili še velike skale. Toda vse to ni nič pomagalo. Ko so zvedeli, da je padel Videm Avstrijem v roke, so kmetje odložili orožje in se vrnili na svoje domove, avstrijski bataljon, ki je prodiral od meje sem, je pa čisto lahko zasedel Čedad. Še so se našli med beneškimi Slovenci ljudje, ki so hoteli na vsak način prepoditi Avstrije iz Čedada, toda zmagala je končno vendarle pamet in so spoznali, kako nes pametno da je to postopanje. Toda to navdušenje za združeno Italijo, kjer naj bi vladala enakost, bratstvo in svoboda, ni prenehalo. Med beneškimi Slovenci so imeli italijanski prekuhi razpeto gosto mrežo svojih spletk; neprenehoma so hujskali proti Avstriji.

Ko so pa proglasili Italijo za kraljevstvo, tedaj so se pričele širiti med beneškimi Slovenci z vso silo prevratne garibaldinske ideje. L. 1864. se je n. pr. obledelo 24 slovenskih mladencev v garibaldinsko uniformo in nastopilo pred cerkvijo v Gornjem Brnasu (Vernassino).

Prišlo pa je l. 1866. Italija je napovedala Avstriji vojno, da si tako s silo vzame Benečijo. Zapeljani beneški Slovenci so se pridružili Italiji. Takrat so doneli po slovenski Benečiji klici »proč od Avstrije« in kakor l. 1848. je tudi sedaj odmevala prekuška pesem, v kateri so izražali beneški Slovenci svojo ljubezen nasproti Italiji, pozneje tako strupeni njih tlačiteljci:

»Predraga Italija,
preljubi moj dom,
do zadnje moje ure
jest ljubu te bom!

Si v kjetnah živela
objokana vsa,
na dikla spoštljiva
do zdaj si ti bla.

Raztargi te kjetne,
obriši suzo,
gor vzdigni bandiero
v treh farbah lepo.

Po vojni l. 1866. in premirju v Krminu (27. julija) so napravili tudi med beneškimi Slovenci ljudsko glasovanje (plebiscit). Vsi, ki so glasovali, so se izrekli za monarhično-konstitucionalno vlado kralja Viktorja Emanuela II., samo en Slovenec je bil proti združitvi z Italijo. Verjeli so obljubam Italije, katere so se pa kmalu pokazale za prazne, kakor bi se pokazale ententine obljube, ako bi jim nasedli. Avstrija si je sicer prizadevala ohraniti si Benečijo vsaj do reke Ter (Torre), kjer so večidel stanovali Slovenci. Zato je ukazala svojemu delegatu Reji di Castelletto (iz Brd pod Medano), naj osnuje za to ozemlje posebno vlado v Čedadu. Ko so meseca avgusta l. 1867. določevali politično mejo med Avstrijo in Italijo, tedaj je še enkrat poskusila Avstrija si ohraniti beneške Slovence. Da bi si Avstrija ohranila šentpeterski okraj, je bila zato pripravljena odstopiti Italiji primerski okraj na Tirolskem. Toda zastoni! Italija je odgovorila, da tega ne more storiti, češ da je že odločil plebiscit.

S tem je odbila smrtna ura Beneški Sloveniji. Leta 1867. je žrtvoval glavni kraj Beneške Slovenije celo svoje ime združeni Italiji. Občinski svet je sklenil v javni seji, naj se »Šentpeter Slovenov« odsej imenuje San Pietro al Natissone.

* Italijanska trikolora.

Trdno smo prepričani, da zasije sedaj po 51-letnem suženjstvu tudi Beneški Sloveniji dan svobode in da pride čas, ko se združi z nami za vedno, svobodna v svobodni Avstriji pod habsburškim žezlom.

Nolanja politika.

Gosposka zbornica.

Dunaj, 29. oktobra. Pri drugem branju začasnega proračuna je opisoval knez Friderik Lobkovic stališče svojih ožjih soimšljenikov, konservativnega veleposestva, in izjavil, da tudi še danes pobijajo centralistično napravo Avstrije in stremijo za federalistično izpremembo teh razmer seveda v okviru monarhije. Konservativno češko veleposestvo, ki je zvesto cesarju in dinastiji, hoče sodelovati pri reviziji ustave.

Vitez Bilinski je izjavil, da se mora vlada odločiti, da vodi poslansko zbornico, posebno v finančnih stvareh mora voditi finančni minister ne pa parlament. Glede ministrskega vprašanja izjavlja govornik, da ravno danes pod vtisom doslej v svetovni zgodovini še neznanih junastev in zmag naše in nemške armade ne moremo stati na stališču: Podamo se popolnoma, če pride mir. Govornik pozdravlja ustanovitev samostojne poljske države. Glede še neresenih vprašanj, določitev mej in bodoče dinastije Poljaki ne zaupajo mirovni konferenci, ne entitnim državam, marveč osrednjima državam.

Dr. Weiskirchner je opisoval razmere po nemških mestih in občinah in zagovarjal potrebo saniranja občinskih financ. Prosil je domobranskega ministra, naj učitelje najhitreje pošlje domov.

Dr. Fořt je polemiziral proti govoru opata Helmerja in zavračal trditve, da češki kmetje vedoma uganjajo pasivno resistenco pri dobavah živil. Kar se tiče državnopravne izjave češkega svaza, ni to nobena politična novost. Zaveš češkega naroda, da je kot samostojna država pristopila k habsburški državni skupini, ni v srcih češkega ljudstva nikdar ugasnila.

Dvorni svetnik Gol se je pečal z državnopravno izjavo češkega svaza z dne 30. maja in ugotovil, da v tej izjavi ni besede »suveren«. Besede »delegacije« se v razpravi sploh ni spregovorilo, čeprav je še oktobra 1916 gosposka zbornica zahtevala sklicanje delegacij, da se požiivi parlamentarizem.

Dr. Baernreither je označil Černinov govor kot sijajen komentar k stališču osrednjih sil. Čedad in Videm učinkujeta več kot najboljši mirovni govori. Danes je drugi del Černinovega govora aktuelen, da nadaljujemo vojsko. Govornik je nadalje polemiziral z dr. Fořtom.

V seji dne 30. oktobra je gosposka zbornica začasn timer račun sprejela v drugem in tretjem branju neizpremenjenq. Wittekov predlog glede kovanja novcev po 25 in 50 vinarjev in glede izdaje papirja po pet kron se je odkazal proračunski komisiji. Nato je zbornica razpravljala o justičnih zakonih. Ko je govorilo še nekaj govornikov, se je razprava odgodila na drugi dan.

Delegacije.

Dunaj, 30. oktobra. V jutrajšnji seji gosposke zbornice bodo izvolili delegate. Tudi poslanska zbornica bo imela posebno sejo za volitev v delegacije. Kakor se čuje, se bodo delegacije, ki bodo topot zborovale na Dunaju, sešle prvi teden decembra. Zasedanje bo trajalo do božiča. Državni zbor bo zboroval do zasedanja delegacij in potem zopet januarja meseca.

Ogrske stvari.

Budimpešta, 30. oktobra. Danes dopoldne se je vršil ministrski svet. Dr. Wekerle odpotuje jutri ali v četrtek na fronto k cesarju. Gospodarski resortni ministri bodo prihodnje dni nadaljevali pogajanja z avstrijskimi ministri, ker se v vprašanjih prehrane še vedno ni dosegel sporazum.

Finančni odsek je 30. t. m. dovršil razpravo o zvišanju direktnih davkov.

Ogrska magnatska zbornica.

Budimpešta, 30. oktobra. (Kor. urad). Pričela se je razprava o začasn timer proračunu do konca februarja.

Grof Aleksander Festetics je ugovarjal proti napadam v avstrijskem državnem zboru proti integriteti Ogrske in izrazil upanje, da bodo tisti elementi, ki so monarhijo pri obrambi ravno v najtežjih urah pustili na cedilu, svoj vpliv popolnoma izgubili. V resnici se je vpliv teh elementov, kjer le mogoče še zvišal. Čehi se obnašajo tako, kakor da bi si v tej vojski pridobili največ zaslug. Vznemirja ga, da je avstrijski domobranski minister odkrito priznal nezvestobo Čehov, kmalu nato odstopil in da je sedanji domobranski minister te dogodke označil le še kot sporadične pojave, čeprav je s mpriznal, da se v ruski ramadi uporabljajo češke čete in se bojujejo proti nam. Nezvestoba Čehov je stala obilo ogrske in hrvatske krvi.

Zunanji minister pri ministrskem predsedniku.

Dunaj, 30. oktobra. Zunanji minister grof Czernin je danes dopoldne prišel v

Narodajte Slovenca.

parlament, kjer je imel daljši pogovor z ministrskim predsednikom dr. vit. pl. Seidlerjem in poljedelskim ministrom grofom Silva Tarouca.

Ministrski svet.

Dunaj, 30. oktobra. (Kor. ur.) Danes se je pod predsedstvom ministrskega predsednika dr. viteza Seidlerja vršil daljši ministrski svet, katerega so se udeležili vsi člani kabineta.

Dnevne novice.

— **Izjava.** Podpisana »Zupanska zveza« za sodni okraj Vipava, v kateri so združene občine: Vrabče, St. Vid, Podraga, Goče, Lože, Slap, Erzely, Planina, Ustje, Šturije, Budanje, Col, Podkraj, Vrhpolje in Vipava je v svoji seji dne 25. oktobra 1917 navdušeno pozdravila deklaracijo Jugoslovanskega kluba na Dunaju z dne 30. maja 1917 v kateri se za jugoslovanske dežele monarhije zahteva samostojna jugoslovanska država pod habsburškim žezlom. Obenem pozdravlja »Zupanska zveza« s hvaležnim srcem mirovna prizadevanja sv. Očeta papeža Benedikta XV. in presvitlega cesarja Karla I. Zupanska zveza za sodni okraj Vipava, dne 25. oktobra 1917. Slede podpisi.

— **Iz seje c. kr. kmetijske družbe kranijske** dne 30. oktobra t. l. Glavni odbor je sklenil odposlati utemeljene vloge proti nameravanemu vinskemu davku na ministrskega predsednika, na poljedelskega in finančnega ministra in pozvati državne poslance, da proti njemu nastopijo. Dalje so se storili važni sklepi o pospeševanju konjereje, o kateri je poročal poslanec Piber. Gen. ravnatelj Pirc je poročal o mnogoštevilnih dopisih oblasti v raznih perečih kmetijskih zadevah. Na interpelacijo posl. Zurca glede prešičjih sejmov je izjavil c. kr. vladni svetnik pl. Detela, da se namerava v kratkem dovoliti za plemenske prešiče. Predsednik dr. Lampe je podal obširno poročilo o vojnih dajatvah in o raznih kmetijskih potrebščinah. V debati, ki so se je udeležili posl. Hladnik, Zurc, Vehovec, Mihelič, Piber, Dimnik, generalni ravnatelj Pirc, so se sklenili primerni koraki pri vladi glede sladkorja, usnja, petroleja. V železniški svet se imenuje dr. Lampe kot član in posl. Hladnik kot namestnik. Za tajnika družbe se imenuje inž. Jakob Lah. Sklenila se je izdaja Kmetijskega koledarja kot priročne knjige za kmečki stan v vseh upravnih in gospodarskih zadevah. Sprejelo se je od zadnje seje 1128 novih udov.

Notranjskim naročnikom sporočamo na množgostanske pritožbe glede prepoznega prejemanja »Slovenca«, da se odda časopis ves najkasneje do 7. ure zvečer na pošto, da pa železniška ambulanca ne sprejema ljubljanskih časopisov k vsakemu vlaku, kakor se to godi redno z nemškimi časopisi z Dunaja ali Gradca. Zakaj ta dvojna mera, bomo te dni odločno povprašali na pristojnem mestu. Ako prošnje več ne izdajo, naj pa nastopi pot pritožb. Enaka pravica za vse časopise, ker vsi plačujejo ogromne poštnine!

— **Duhovska vest.** Vinko Lavrič, kaplan pri Sv. Trojici pri Trzišču se namešča za kaplana v Ribnico. — Ivan Štrajhar ostane še kaplan v St. Rupertu.

Pojasnilo. Cenjenim ljubljanskim in zunanjim naročnikom pojasnujemo tem potom z ozirom na prvi odstavek ponedeljkovega članka »Gorica naša«, da smo posebne izdaje z ozirom na splošno veliko pomanjkanje papirja izdali samo kot obvestila za ljubljanske kavarne, gostilne in nekatere druge javne lokale. Toliko v vednost, da ne bo neljubih reklamacij.

Stoletnica rojstva Davorina Trstenjaka. Dne 8. novembra poteče 100 let, kar se je v Karlovcih pri Sv. Juriju na ščavnici rodil ta znameniti slovenski pisatelj in rodoljub. Z ozirom na žalostne razmere sedanjega časa bo »Zgodovinsko društvo« v skromnem okviru proslavilo to stoletnico. V nedeljo, dne 11. novembra se vrši občni zbor v Narodnem domu, ki bo ob enem slavnostna seja v počast Davorinu Trstenjaku.

— **Zahteve državnih uslužbencev.** 30. t. m. se je vršilo na Dunaju zborovanje centralne zveze avstrijskih državnouradniških društev, na katero so poslale svoje zastopnike vse organizacije državnih uslužbencev v Avstriji. Sprejeli so resolucijo, ki med drugim naglašja, da smatrajo državni uslužbenci v Avstriji dosedaj dovoljeno vladno podporo kot docela nezadostno. Do skrajnosti narasla tiska državnih uslužbencev vseh činov in kategorij zahteva temeljivo, resnično pomoč; državni uslužbenci so prisiljeni zahtevati od parlamenta in vlade, da se njihove zahteve v celoti in brez pridržka izpolnijo. Končno prosijo vlado, naj se loti znižanja cen.

Mesto venca na grob dr. Kreku nam je poslal za goriske begunce g. div. zupnik Fr. Malalan znesek 50 kron, g. Lavošlav Sorta iz Reke pa 20 K za spomenik dr. Kreku.

— **3. novembra šole prost dan.** Povodom osvoboditve Gorice je naučni minister odredil, da bo 3. november po vseh šolah prost.

— **Naslednik dr. Zolgerja.** Kakor izve do »Polnische Stimmen«, je bil namesto ministra dr. viteza Zolgerja ministrski svetnik v ministrskem predsedstvu dr. Jožef baron Löwenthal imenovan za predstojnika državnopravnega oddelka.

— **Vojno odlikovanje.** Nadporočnik Anton Drašček, črnovojniškega polka 27, je dobil ponovno Najvišje pohvalno priznanje z vojno dekoracijo in meči.

— **Umrli je 23. oktobra v bolnišnici v Kandiji pri Novem mestu g. Jožef Mikuluš iz Pevme pri Gorici.**

— **Mrtvo so našli 16. oktobra zjutraj v potoku Devina 46letno posestnico Genovefo Pliberšek iz Lastnje vasi pri Slovenski Bistrici.** Kakor se je sedaj ugotovilo, je Pliberšek 14. oktobra v vinjenem stanju zapustila Wernigovo gostilno. V temi je tako nesrečno padla v potok, da si je pri tem razbila črepanjo in utonila.

Žalostna 400letnica. Danes je 400 let, odkar je Luter nemški narod versko razdvojil.

Ljubljanske novice.

lj **Na grobeh junakov** pri Sv. Križu bo jutri ob 3. uri popoldne žalno opravilo z nagovorom, ako bo deževalo, se ta slavnost vrši ob pol 4. uri popoldne v cerkvi sv. Petra.

lj **Počestčenje umrlih vojakov.** Jutri, na dan Vseh svetnikov popoldne ob 3. uri zapoje na pokopališču pri Sv. Križu moški zbor »Glasbene Matice« na grobeh v Ljubljani pokopanih vojakov 3 žalostinke: nad 300 let stari pretresljivi žalospev našega slavnega skladatelja Jakoba Gallusa (Petelina) »Ecce, quomodo moritur justus«; »Nagrobnično junakom« F. S. Vilharjevo in žalospev P. A. Hribarjev »Človek, glej dognanje svoje!«.

lj **Vojaški grobovi.** Mestna občina ljubljanska je dala položiti na vojaške grobove na pokopališču pri Sv. Križu vence z napisom: »Mestna občina ljubljanska — padlim junakom.«

lj **Božja služba.** Jutri na vseh svetnikov praznik bo ob 10. uri škofova pontifikalna sv. maša. — **V petek 2. novembra** na vernih duš dan bo v stolnici opravil škof slovesno sv. mašo za vojake, ki so padli v vojski, ali vsled vojske umrli. K sv. maši so povabljene vse civilne in vojaške oblasti. **V nedeljo je god našega cesarja Karla.** Zato bo tudi ta dan v stolnici slovesna služba božja. Škof bo imel primerno pridigo ob pol desetih in ob desetih slovesno pontifikalno sv. mašo, h kateri so tudi povabljene vse javne oblasti. Po sv. maši bo slovesen Te Deum.

lj **Slavnostni koncert v deželnem gledališču.** Povodom cesarjevega godu se vrši v deželnem gledališču v soboto 3. oktobra slavnostni koncert. Sodelujeta operna pevka kralj. hrvatske opere iz Zagreba gospa Irma Polak in tenorist kralj. hrvatske opere iz Zagreba g. Jastrzebsky. Začetek ob pol 9. uri. Vstopnice se bodo prodajale v petek od 10. do 12. ure popoldne in popoldne pri blagajni v dež. gledališču.

lj **Šolske slavnosti.** Vsled ministrskega brzojavnega naročila se ima cesarjev god in veličastni vojni dogodki zadnjih dni po šolah slavnostno proslaviti v soboto, dne 3. t. m. — Skupna slavnost naj sevrši v soboto, dne 3. t. m. s slovesno šolsko sv. mašo, primernim cerkvenim nagovorom ter zahvalno in cesarsko pesmijo. Šole, ki imajo pouk, naj to store, kolikor mogoče, ta dan tudi v šoli, bodisi skupno ali po posameznih razredih. Potem je pouka prost dan. — S tem popravljamo zadnji oglas v časopisih, s katerim je bilo napovedano praznovanje cesarjevega godu po ljubljanskih ljudskih šolah za prihodnjo nedeljo. Razume se, da v nedeljo, dne 4. t. m. ostane običajna nedeljska šolska služba božja. — Da ne bo zmede, naj ostanje za sobotne cerkvene slavnosti iste ure, ka so določene za nedeljsko službo božjo ljubljanske šolske mladine.

lj **Prepoved razsvetljave grobov.** Uradno smo prejeli: Občinstvo se opozarja, da je glede na pomanjkanje masti, sveč in olja po ministrski naredbi z dne 22. oktobra 1916 drž. zak. št. 368 prepovedano, grobove in rakve na kakorsibodi način razsvetljavati dokler trajajo po vojni ustvarjene izvanredne razmere. Prestopki se bodo kaznovali po političnih oblastvih I. stopnje z globami do 500 K ali z zaporom do enega meseca.

lj **Oprostilni znaki po 2 kroni** pri akciji za vojne grobove se dobe od danes nadalje v glavni tobakarni (Gruber), v trgovinah A. Kriszer, Leop. Schwentner, P. Magdič in Jos. Kette, v tobakarni ge. Jerice Dolenčeve (Prešernova ulica) in končno tudi na magistratu v ekspeditu. Značke je nositi vidno na prsih.

lj **Umetniška razstava.** Radi preurejanja ostane razstava jutri 1. novembra popoldne in v petek 2. novembra zaprta.

Od sobote naprej je zopet pristopna javnosti.

lj **Krompir za VIII. okraj.** Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala v petek, dne 2. novembra pri Mühleisnu na Dunajski cesti strankam VIII. okraja krompir. Določen je ta-le red: Dopoldne od 8. do 9. ure štev. 1 do 100, od 9. do 10. ure štev. 101 do 200, od 10. do 11. ure štev. 201 do 300, popoldne od 2. do 3. ure štev. 301 do 400, od 3. do 4. ure štev. 401 do konca. Vsaka oseba dobi 10 kilogramov, kilogram stane 30 vin.

lj **Krompir za IX. okraj.** Mestna aprovizacija bo oddajala v soboto, dne 3. novembra pri Mühleisnu na Dunajski cesti strankam IX. okraja krompir. Določen je ta-le red: v soboto dopoldne od 8. do 9. ure štev. 1 do 120, od 9. do 10. ure štev. 121 do 240, od 10. do 11. ure štev. 241 do konca. Vsaka oseba dobi 10 kilogramov, kilogram stane 30 vinarjev.

lj **Doječim in nosečim materam ni treba postajati pred trgovinami in v večjih gnečah.** Po vrstnem redu, ki je bil že objavljen v tukajšnjih dnevnikih, se bodo v času od 2. do 24. novembra t. l. oddajale v mestni posvetovalnici vsakokrat od 3. do 5. ure popoldne izkaznice za zdrob itd. in sicer za otroke od 3. leta in za doječe ter noseče matere. Te na ime doječe ali noseče matere glaseče se izkaznice pa dajejo materam samim tudi to prednost, da smejo pri nakupu živila za lastno rodbino kjerkoli bise zbirala večja množica ljudi takoje vstopiti v prodajalno, ne glede na ostale čakajoče. Isto velja tudi pri krušnih komisijah in stojnicah. Ta ugodnost pa ne pristaja ostalim rodbinskim članom, četudi se izkažejo z izkaznico doječe ali noseče matere. Kdor hoče imeti izkaznico za doječo ali nosečo mater, mora vsled razpisa urada za ljudsko prehrano z dne 5. oktobra 1917 štev. 83801 predložiti mestnemu magistratu pri izdaji teh izkaznic zdravniško spričevalo, da traja nosečnost že nad tri mesece, doječe matere pa morajo predložiti zdravniško spričevalo ali potrdilo zaprisežene babice, da doje otroka, ter krstni izpisek, da otrok še ni nad 10 mesecev star. Te na doječe in noseče matere se glaseče izkaznice so javne listine, vsled česar se bode vsaka zloraba kaznovala kakor prestopki drugih živilskih izkaznic.

Izgubila se je včeraj popoldne v tramvajem vozu od Sv. Jakoba trga do Dolenjskega kolodvora črna baržunasta ročna torbica, v kateri je bilo za 100 K drobica, 2 legitimaciji in druge stvari. Najditelj naj odda proti plačilu v denarju ali živilih pri g. B. Vardjan, Komenskega ulica štev. 10.

Primorske novice.

Zopet prost promet s Trstom. Železniška proga južne železnice preko Nabrežine-Opčine je prosta. Sovražni topovi jo nič več ne dosegaajo. Včeraj je odpeljal iz Ljubljane po dolgem času zopet poštni vlak št. 35 b po progi mimo Nabrežine v Trst. Prvi brzovlak iz Ljubljane mimo Nabrežine v Trst je odpeljal danes zjutraj. Inspektorat južne železnice se preseli s 1. novembrom v Trst. Železniški most pri Krminu naši hitro popravljajo. Prosta je sedaj tudi železniška proga iz Celovca v Trst.

Poizveduje se po Mariji Menguzzo, poročena Bendenze. Kdor bi o njih kaj vedel, naj poroča Posredovalnici za goriske begunce v Ljubljani.

Goriška hranilnica (Monte di Pietà) se je preselila iz Kranja v Novo mesto na Dolenjskem, Oddelek zastavljavnica pa še vedno vsled vojne ne posluje.

Begunci iz občine Avče se pozivljajo naj takoj sporoče svoj naslov podpisanemu (sedanje bivališče). Vsak naj zato sestavi, gospodar ali gospodinja, zapisnik, inventar vseh premičnin, katere so pustili na svojem domu ter pošlje na spodnji naslov. Prepis naj vsak obdrži zase. Popis morajo dve prič podpisati poleg gospodarja. Zupanstvo Avče, sedaj v Cerknem-Poljane št. 4. K.

Zupan grčarski, g. Andrej Doljak, se nahaja v Vabči vasi št. 5, pošta Semič. Ako bi kdo kaj potreboval, naj se obrne na zgoraj označeni naslov.

Gospodarske beležke.

Zaplemba piščal pri orgljah. »Wiener Ztg.« z dne 30. t. m. objavlja odredbo ministrstva za deželno brambo z dne 29. t. m., s katero se odreja: Vse piščali pri orgljah, ki so iz kositra ali kositerne zmesi (vdelane ali nevdelane) so zaplenjene v vojne namene.

— **Prošnje za sprejem kot strežnice** v kaki vojaški bolnišnici se morajo vlagati pri osrednjih mestih Rdečega križa na Dunaju ali v Budimpešti.

Nadaljna omejitev uporabe papirja pri časopisju. Meseca novembra bodo omejili vporabo papirja pri mesečni dobavi do 10 vagonov za 32 odstotkov, pri dobavi do 20 vagonov za 37 odstotkov, pri dobavi nad 20 vagonov za 42 odstotkov.

Arabci in Turki napadli Italijane v Tripolisu.

Baselj, 30. Iz Italije se poroča, da so pričeli 23. oktobra Arabci in Turki v Tripolisu v velikem obsegu napadati Italijane.

Turški princ v Trstu.

Trst, 30. (K. u.) Turški princ Osman Fuad Efendi je danes s spremstvom došel v Trst, kjer se je začasno mudil cesar, da izroči Njega Veličanstvu od sultana podeljen red »Hadedan-el-Ali-Osman«, najvišje in najstarejše turško odlikovanje. Princa je na kolodvoru v imenu cesarja sprejel generalni pobočnik baron Marterer in ga peljal h cesarju, ki je princa in njegovo spremstvo, med katerim je bil tudi turški poslanik Hussein Hilmi paša, v pisarni dvornega vlaka in vidno razveseljen sprejel iz princvih rok visoko turško odlikovanje. Princ in spremljevalci so bili povabljeni k cesarskemu zajutreku. Cesar je podelil princu veliki križ Leopoldovega reda za vojno dekoracijo. Popoldne se je princ s spremstvom peljal z dvornim posebnim vlakom v operacijsko ozemlje v Italijo prodirajočih armad.

Francozi se boje za Benetke.

Kristijanija, 31. oktobra. (K. u.) Dopisnik »Aftenpostena« je brzojavil: Prestrašena in simpatično sledi Francija strašnim preizkušnjam Italije. Pariško časopisje ne prikriva, da je položaj nenavadno resen in nevaren.

Bern, 31. oktobra. (K. u.) Tudi današnje genfsko časopisje zelo pesimistično sodi o položaju italijanske armade. »La Suisse« upa, da ne bodo Francozi in Angleži pomagali Italijanom prepozno. Od Vidma v Benetke je komaj 100 km. Vse kaže, da italijanska armada trenutno ne more kljubovati sovražniku.

Italija osamljena.

Stockholm, 31. oktobra. (K. u.) Vsi listi popisujejo zmagošlavni pohod zaveznikov na zgorneitalijanski ravani. »Svenska Dagsbladet« piše: Italija bo v bodočih tednih prepuščena svoji lastni sili, ki pa hitro pada, ker je sovražnik ujel petino moštva in topov. Italija se more le rešiti, če se sklene takoj mir, a sporazum, ki je preveč navil palčni vijak.

Pariška konferenca se bo pčela izključno z vojnim vodstvom.

Rotterdam, 31. oktobra. (Kor. ur.) »Daily News« poročajo: Spodnjo zbornico je včeraj presenetila izjava Bonar Lawa, da se bo predstoječa ententina konferenca pečala izključno z vojnim vodstvom, ne pa tudi z vojnimi cilji. To je v nasprotju z izjavami Lloydja George, da bo konferenca tako vojaška kakor tudi politična. List piše dalje, naj bi zavezniki takoj ugotovili pogoje, pod katerimi bi bili pripravljeni za mir in temelje, na katerih si žele preureditev sveta. Da bi se sedaj odtegnili tej dolžnosti, bi bilo zločinsko.

Grof Hertling ne bo kancler.

Berlin, 31. oktobra. (Kor. ur.) V dobro poučenih političnih krogih smatrajo, da je kandidatura grofa Hertlinga za kanclersko mesto končana.

Rusija v vojski.

Rusko uradno poročilo.

27. oktobra. Severna fronta. Včeraj proti 9. uri popoldne smo opazili ob severni obali Haine sovražno brodovje, sestavljeno iz desetih obveščevalnih ladij in torpedovk. Ob 10. uri je začelo brodovje obstreljevati hainški odsek in ga obstreljevalo do popoldne, nakar se je sovražnik v jugozapadni smeri oddaljil.

Pred Salismündi sta pripluli ob 10. uri popoldne dve sovražni križarki in več majhnih ladij. Ob 10. uri 30 minut so nam javili še en sovražni dreadnought in 10 torpedovk. Ob 10. uri 50 minut je začelo sovražno brodovje na razdaljo 11 vrst Salismünde obstreljevati. Ogenj je trajal do popoldne, nakar se je del vojnih ladij oddaljil proti severu. Pred Salismünde sta ostali do večera, približno deset vrst od obale, dve križarki in dve torpedovki.

Sovražno brodovje, sestoječe iz enega dreadnoughta, ene križarke, osmih velikih torpedovk in dveh transportnih ladij, je 25. oktobra zvečer zapustilo Huiwas, priplulo pred otok Kuno in obstreljevalo južno obal.

Zmaga maksimalistov v Moskvi.

Ženeva, 30. oktobra. »Temps« poroča, da ravnokar končane občinske volitve v Moskvi pomenijo popolno zmago maksimalistov.

Petrogradu grozi lakota.

Petrograd, 30. oktobra. (Kor. ur.) Petrogradski župan je izdal na prebivalstvo oklic, v katerem se izjavlja, da province, ki pridobivajo moko, glavnemu mestu več ne dobavljajo, vsled česar Petrogradu resno grozi lakota.

Maksimalisti pripravljajo vstajo?

Petrograd, 30. oktobra. (K. ur.) Vsled vesti, da maksimalisti pripravljajo vstajo, je petrogradski generalni guverner prepovedal vse shode, obhode in izjave. Vojake garnizije poziva, naj ne gredo na lim provokacije in naj ostanejo mirni.

Mirovni pokret.**Nov mirovni poziv papeža.**

«Kölnische Zeitung» je izvedela iz londonskega vira, da smatrajo papeževe razgovore s francoskimi škofi kot predznakilo novega mirovnega poziva, katerega bo papež izdal s pomočjo mednarodnega episkopata.

Rusija in mirovno vprašanje.

Kodanj, 30. »Rječ« poroča: Zastopnik centralnega frontnega odbora Dubasov, je v imenu armade izjavil vladi dobesečno: »Vlada noče sedaj niti svobode, niti dežela. Hoče samo eno: Konec vojske! Recite, sklenite, karkoli hočete: vojaki se ne bodo več bojevali. Ne brigamo se za strankarska vprašanja, niti za agitacijo maksimalistov. Stori sem samo dolžnost, kar sem vam sporočil, kar mi je armada naročila.«

Stockholm, 30. Iz Haparande se poroča: V Petrogradu so se vršile demonstracije za mir. Ljudje so nosili deske z napisom: »Živel mir!« in »Vso vladno oblast delavskemu in vojaškemu svetu«.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 30. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Rupreta Bavorskega.

Na Flandrskem so v odseku Dixmuiden s kratkimi odmori živahno streljali. Med gozdom Houthoulster in prekopom Comines-Ypern so od časa do časa močno streljali. Ogenj je bil tudi ponoči besen, danes zjutraj se je razvil v bobneči ogenj.

Bojna skupina nemškega cesarjeviča.

Francozi so na obeh straneh Braye in Chemin des Dames proti večeru krepko osredotočili svoj ogenj. Začasno je ogenj nekoliko ponehal, a ko je napočil dan, se je zopet okrepil.

Tudi v drugih delih gorske bojne črte je topništvo v večjem obsegu kakor zadnje dni nastopilo.

Preizkušene bojne čete so vdrle na desnem bregu Moze po učinkovitem streljanju v sovražne postojanke v severno-zahodni smeri od Bezonvauxa. Jarke, ki smo jih osvojili v širini do 1200 metrov, smo držali do 4. ure ponoči, dasi so jih močne francoske sile ponovno napadle. Ujeli smo nad 200 mož. Sovražne izgube so težke in krvave.

Lastni in sovražni poizvedovalni sunki so izzvali pri drugih armadah, da so s topovi živahno nastopali.

NEMŠKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 30. oktobra zvečer.

Bobnečemu ognju na flandrskem bojišču je sledil močan angleški napad na Paschendale. Vas smo izgubili, a s krepkimi protinapadi smo sovražnika spet vrgli iz nje. Pri Gheluveltu so se kmalu popolne krvavo zrušili napadi Angležev. Na Chemin des Dames in na vzhodnem bregu Moze živahen topovski boj.

Prvi generalni kvartirni mojster: p. L. Ludendorff.

Koliko šteje angleška armada.

London, 30. (K. u.) Lloyd George je včeraj v spodnji zbornici opisoval dejanja angleške mornarice in armade ter dejal med drugim: Naš prvotni ekspedicijski zbor je štel 160.000 mož. Sedaj znašajo angleške ekspedicijske sile nad 3 milijone. To je velik trijumf organizacije.

Bitolj bombardiran.**Srbska uradna poročila.**

Kri, 19. Tudi včeraj je sovražnik brez pravega vzroka vnovič obstreljeval Bitolj, pri čemer je bilo izstreljenih 286 granat. Dve osebi sta ubiti. Škoda je precej velika.

Kri, 23. Dne 21. oktobra je sovražnik silno obstreljeval Bitolj in sosednje železniške proge, pri čemer je bilo izstreljenih 450 granat. Izgube, v kolikor smo jih mogli doslej ugotoviti, znašajo 1 mrtvega in 4 ranjene. 30 hiš je porušeni. V mestnem delu »Sveta Nedelja« je od ulic ostal le kup razvalin.

Razna poročila.**Vstaja na Irskem.**

Haag, 30. oktobra. Dopisnik lista »Daily Mail« na Irskem poroča: Grofija Karry je že popolnoma v znamenju vstaje. Sir Casement je narodni junak. Sinnfeini so popolnoma pripravljeni z vsakim sovražnikom Angleške skleniti zvezo proti Veliki Britaniji.

Drugo ameriško posojilo za svobodo.

Amsterdam, 29. Reuter poroča iz Washingtona: Drugo posojilo za svobodo so močno podpisovali. Skupno vsoto cenijo na preko 5 milijard dolarjev.

Vojni izdatki Združenih držav.

Washington, 29. (Reuter.) Vladni izdatki bodo znašali v oktobru skupaj s posojili zaveznikom milijardo dolarjev. Povprečni dnevni izdatki znašajo 42.600.000 dolarjev.

Poškodovan angleški monitor.

Berlin, 29. (Uradno.) 28. t. m. so naše lahke bojne sile iznenada napadle velik angleški monitor, ki je križaril severno flandrijske obale in ga težko poškodovale. Načelnik admiralnega štaba mornarice.

15.000 potopljenih.

Berlin, 29. Uradno: Na severnem potočju so naši podmorski čolni potopili 16.000 ton.

Darovi.**DARILA ZA DR. KREKOV SPOMENIK.**

I. izkaz. Od 17. do 27. oktobra 1917: Po 1000 K: Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo; Ant. Kobi, deželni poslanec, Breg; dr. Ivo Šubelj, sekcijski svetnik v zunanjem ministertvu, Dunaj. — Po 500 K: Ivan Hribar, bivši ljubljanski župan. — Po 285 K: Upravištvu »Slovenskega Naroda« (glej »Slov. Narod« od 20. oktobra 1917) po dr. Lovro Pogačniku. — Po 250 K: Upravištvu »Slovenca« (glej »Slovenec« št. 241) po dr. L. Pogačniku. — Po 200 K: Neimenovan po prof. Vadanu. — Po 165 K: Upravištvu »Slovenskega Naroda« od 24. oktobra 1917. — Po 100 K: Janko Dolenc, kaplan, Trnovo (Notranjsko); Kmetijska podružnica, Trnovo (Notranjsko); dr. Andrej Karlin, tržaški škof; dr. Jos. Srebrnič, bogoslovni profesor, Zatičina; Ludovik Schiffrer, župnik, Zalna; Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju; Lovro Petovar, veleposestnik v Ivanjokvih (Štajersko); darilo »Slovenskega Naroda« po dr. L. Pogačniku; uprava »Slovenca« (glej »Slovenec« št. 238); po dr. Lovro Pogačniku. — Po 80 K: Jos. Gostinčar, državni poslanec. — Po 52 K 30 vin.: Sedmošolci v Zavodu sv. Stanislava v St. Vidu. — Po 50 K: Fr. Silvester, Vipava; Jos. Grašič, konz. svetnik, Beram (Istra); Gašper Porenta, profesor, Zavod Sv. Stanislava, St. Vid; dr. Anton Ratajec, profesor istotam; Josip Šimečki, vojni kurat, Feldjägerbaon Nr. 20. — Po 40 K: dr. Anton Breznik, profesor, Zavod Sv. Stanislava v St. Vidu. — Po 35 K: Mladeniška Marijina družba v Komendi. — Po 30 K: Fr. Pengov, profesor, Zavod Sv. Stanislava, St. Vid; Jernej Prešern, profesor istotam. — Po 25 K: Alojzij Markež, ekonom, Zavod Sv. Stanislava v St. Vidu. — Po 22 K: dr. Iv. Knific, profesor, Zavod Sv. Stanislava v St. Vidu. — Po 20 K: Dr. Fr. Detela, vladni svetnik, Ljubljana; Krekov sošolec po Mih. Moškercu; dr. Albin Češarek, Mokronog; dr. Jos. Marinko, c. kr. profesor v pokoju, Preska; dr. Iv. Gnidovec, ravnatelj v Zavodu Sv. Stanislava v St. Vidu; Vojteh Hybašek, profesor istotam; Fr. Omerza, profesor istotam; dr. Iv. Samsa, profesor istotam; Iv. Müller, župnik pri D. M. v Polju; Bruno Stare, civilni komisar v Črni gori; Katoliško izobraževalno društvo v Semiču. — Po 10 K: Nik. Stazinski, župnik v pokoju, Primskovo; Tilka dr. Češarkova, Mokronog; Vilko Schiffrer, privatni uradnik v Ljubljani; Luka Arh, profesor, Zavod Sv. Stanislava v St. Vidu; dr. Fr. Jeré, profesor, istotam; Ant. Koritnik, profesor istotam; Jernej Pavlin, profesor istotam; dr. Fr. Rebol, profesor istotam; dr. Fr. Trdan, profesor istotam; Iv. Sadar, prefekt, istotam. — Po 5 K: Andrej Ažman, katehet meščanske šole v Postojni; Karel Gross, prefekt, Zavod sv. Stanislava v St. Vidu. Ivan Pečkaj, prefekt istotam; Matija Selan, prefekt istotam; Iv. Zagar, vodja boletnega urada na Vrhniki. — Po 4 K: dr. Gregor Žerjav, prefekt, Zavod Sv. Stanislava v St. Vidu. — Po 2 K: Iv. Filipič, prefekt, Zavod Sv. Stanislava v St. Vidu; Maks Stanonik, prefekt istotam. — Skupaj 6217 K 30 vin. — Ljubljana, dne 27. oktobra 1917 Odbor za Krekov spomenik.

— Mesto venca na grob dr. Kreka nam je poslal č. g. vojni kurat Fran Bonlač znesek 100 kron s sledečim besedilom: Šopek 100 kron za miljenca Krekove, sirote goriške, na njegov grob — a trobojni cvet križa, Habsburga in Jugoslavije naj kliče in dije v srcu ljudstva, ki vstaja iz groba in hoče živeti.

Pri pomanjkanju spanja s splošnim slabim počutkom, mučnim glavobolom, groznimi sanjami in opetovanim prestrašenjem, ki jih povzroča motenja pri delovanju želodca in črev, zadošča pogostoma raba male množine naravne »Franz-Josef«-grenčice, da se kmalu zboljša položaj.

Kolinska tovarna kavnih primesi, trgovsko delniško podjetje, izplačuje vsled sklepa občnega zbora z 23. okt. 1917 dividendo za upravo leto 1916-17 na delnice lit. A. K 80.—, na delnice lit. B. K 40.—. Dividenda se izplačuje proti predložitvi dotičnega kupona pri blagajnicah naših podjetij v Pragi II. Na Florenci 15, v Ljubljani, Kolinu, Prostjevu, Vis. Veseli, na Horkah, dalje pri Živnostenski banki v Pragi, pri Češki banki v Pragi, pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani, pri vseh filijalkah teh bank, pri Hranilnici kralj. mesta Kolina in pri menjalnici Kreditnega društva, posojilnica in zastavljalnica v Prostjevu.

Lepo stanovanje

obstoječe iz 3—4 sob, kuhinje in drugih pritliklin se išče za takoj ali za februar-ski termin. Ceni, ponudbe na upravo tega lista pod »P. F. 1200«. 2721 (3)

Pianino

dobro ohranjen, se kupi takoj. Ponudbe naj se naslovijo na A. Grum, Zvezdarska ulica št. 1.

Gospodičina, stara 18 let, večja slovenskega in nemškega jezika, želi vstopiti v službo kot

natakarica

najraje v kakem mestu. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 2786, ako znamka za odgovor.

Zamaške

nove in stare kupi vsako množino tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovich zamaškov.

Mlin

se prodaja za ceno 60000 kron Graščina Krupa, p. Gradac Bela Krajina.

Sume (gozdi)

blizu kolodvora Gradac v parcelah od 5—10—50 oralov se prodaja po 1200 kron za katastralni oral (1600 □ sežnje). Graščina Krupa, pošta Gradac, Bela Krajina.

Vsi sveti Verne duše 31. okt. do 2. novembr. DAN GROBOV JUNAKOV

SOMEČANI 3 pomislite se na boljše pokopane junakov! Vsak tudi najmanjši dar se hvaležno sp. e. me.

Glavna poslovalnica Dunaj IX. C. n. slugasse 10. Telef. 23 110 — 21.820. Konto pošt. hran. 157.2. 70.

Primarij dr. Josip Stojc ordinira od 1. novembra t. l. naprej samo enkrat na dan, in sicer od 11. do pol 1. ure. Popoldanska ordinacija torej se opusti do preklica.

Svarilo.

Svarim s tem vsakogar, da mojemu možu Ignaciju Ribič, Hradskega vas 32, ne da denarja, ne blaga na moje ime, ker jaz nisem plačnica zanj.

Ana Ribič, Hradskega vas v Ljubljani.

Marija Lipičer iz Sv. Lucije, sedaj v Podbrdu ob Bači, naznanjam vsem prijateljem in znancom, da je moj iskreno ljubeči oče

Ambrož Bavdaž

iz Loma Kanalskega previden s sv. zakramenti mirno v Gospodu zasnil dne 15. t. m. tu v Podbrdu št. 13 v starosti 90 let.

Pogreb nepozabnega očeta se je vršil dne 17. t. m. ob 7. uri. Bodi mu tuja zemlja lahka!

Dynamo-stroj

skoraj nov se prodaja. Stroj je za 25 žarnic 25 svečnik. Priporočljiv za mlin ali za večje poselstvo. Kje pove uprava »Slovenca« pod št. 2793. (Znamka za odgovor.)

Kuharica

ki je dosedaj služila pri orožnikih kot kuharica v Buzetu v Istri, išče službe. Ponudbe naj se pošiljajo na »Posredovalnico za goriške begunce v Ljubljani«.

Za večje poselstvo v Brdih na Goriškem se išče zanesljiva moč za

oskrbnika

Glavni pogoj je izobrazba v poljedelstvu. Nastop takojšen. Ponudbe sprejema »Posredovalnica za gor. begunce v Ljubljani«.

Prvi kranjski zavod za snazanje oken in stanovanj je prevzel podjetnik

Ivan Emeršič

Karolinska zemlja št. 15, Ljubljana.

Radi začasne zatvoritve trgovine se odda v nadaljnji pour, zdrav in čvrst

učenec

že z dveletno učno dobo, v trgovino s specerijskim in mešanim blagom v mestu ali na deželi. Natančnejša pojasnila od 9—11 ure dopoldan Ljubljana, Vošnjakov trg 2.

Sprejme se poštem, krepak 2799

deček

proti tedenski plači. — IVAN V. BODANIC, Ljubljana, So. Petra c.

PRODAJALKA

mlada, z večletno prakso si želi premeniti mesto. Večja mešana trgovina. Zmožna slovenskega in nemškega jezika. Želi službe v mestu ali na deželi. Naslov pove uprava lista pod št. 2795, (ako znamka za odgovor)

Krojaške pomočnike in šivilje

proti visoki plači sprejme v trajno delo modni salon S. POTOČNIK Ljubljana, Gradišče 7.

Javna dražba!

Dne 3. novembra ob pol 2. uri popoldne se bode prodajala

ženska obleka, perilo

in drugi predmeti v ROŽNI DOLINI št. 262, II. ulica, (bivša Bergantova hiša.) 2796

Išče se 2755 (3)

hlapec h konjem

in za poljska dela. Hrana in stanovanje prosto. Oglasiti se je pri gosp. Ivanu Ogrinu, Gruberjevo nabrežje štev. 8, Ljubljana.

Kupi se vsaka, tudi najmanjša množina, dobro posušeni

olupkov krušek in jabolk
vsako posebej, po 2 K in dobro posušene
prešene kruške in jabolke
po 80 vin. kg. Ponudbe in pošiljatev se prosi na tvrdko Franc Kos v Ljubljani.

Drva

Kupi vsako množino. (Tudi v zamenjo blaga.) Če v bližini Ljubljanske okolice, dostavi eventuelno kupec vozove. Ponudbe na upr. H-tela „Sion“ v Ljubljani. Istotam se prodaja večja množina razne velikosti likerjevih praznih steklenic.

Jožef Jug

pleskarski in likarski mojster

Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrežba. Jamčim, da delam samo s pristnim firnežem.

Gobe-jurčke

tudi lističke, parkelce, mavrohe, brezovke in druge užilne gobe kupi v vsaki množini

(10) **Sever & Urbanič** 2621
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Pozor! FRANC DROBNIČ, lesni trgovec v Laškem trgu na štajerskem kupi vsako množino

bukovih ali borovih pražov

(švelarjev) po najvišji ceni. Kupim tudi

vsake vrste les
od 5 cm debeline in 1 m dolžine po najboljši ceni. 2739

Do 1. listopada ali takoj

se išče

priden, spreten, trezen in izkušen

vinogradnik.

(viničar.)

Biti mora ne pod 32 letne starosti in oženjen, ter zmožen zraven svojega dela nadzorovati tudi druge vinograde. Daljša spričevala se naj pošiljajo na upravništvo:

»Tüchtig L. 1301« na Kienreichovo „Anzeigenvermittlung“ Građee, Sackstrasse 6.

Vodja večjega trgovskega podjetja, ki ima srednješolsko izobrazbo, želi premeniti službo.

Možnost službe tudi za ženo bi bila zelo dobrodošla. Pisma na upravo lista pod naslovom: „vodja.“ 2790

Sprejme se prilečen

hlapec h konjem

ki se razume tudi na poljska dela. Hrana in stanovanje prosto. Oglasiti se je pri g. Mar. Jelenić – Majaronček, Stara pot 1, Ljubljana. Istotam se začasno ustavi prodaja kisa na drobno.

Vinski kamen,

suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinski sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah veletrgovca Anton Kolenc, Celje. 1854 (1)

Zamaški**vseh velikosti**

dobijo se najbolje pri 2757 (4)

Zagrebski industriji zamaškoo in predmetov iz probkovine

L. Jurčić, Zagreb.**POZOR**

Približno 60 oralov mladozaraščenega smrečevega gozda z majhnim posestvom vred;

lepo posestvo s hišo v prometnem trgu na Dolenjskem,

700 litrov pristinega, čistega malinovega soka, — tračna pila 750 mm, — dinamo za električno luč (10 luči) s ploščo, — mlin za koruzo drobiti, — 1 vagon javorjevih desk 20 mm debelih, — 140 kg politur-laka, — 20 kg sikativfirneža, — nekaj rdeče in zelene oljnatih barve je na prodaj. — Kje pove upravništvo »Slovenca« pod št. 2578. (5)

Prosim, oglejte si predležene oblike nog, in ne boste prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagoden. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veččaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvala

Ljubljana, Seienburgova ul. 4.

Kostanjev, hrastov in bukov les

kupi vsako množino franko vagon

Strojilna tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pisane ponudbe z navedbo cen.

136

Vojno-posojilno zavarovanje

Opbazarjamo slavno občinstvo že sedaj na

vojno-posojilno zavarovanje**Nižje-avstrijske deželne zavarovalnice**

Kranjska deželna podružnica
Ljubljana, Marije Terezije cesta 12.

Samo pri meni

morete po visoki ceni prodati lepe, čiste, dobro posušene

gobe

Kupim vsako množino. Da prihranim stroške in poa, jih prevzamem na željo tudi na domu prodajalca, ako mi naznani svoj natančen naslov in pa množino posušeni gob. Obrnite se zaupno name, Nikomur ne bode žal.

FRANČIŠKA OPEKA, trgovka na Vrhniki.**Zavarovanje na VII. vojno posojilo.**

C. kr. avstr. zaklad za vdove in sirote, zavarovalni oddelek,

deželna posojilnica v Ljubljani, Franca Jožefa nabrežje 1,

bo sprejemal na temelju dogovora s c. kr. priv. življenjsko

zavarovalnico **Avstr. Feniks** na Dunaju

zavarovanja tudi na sedmo vojno posojilo,

in sicer pod najugodnejšimi pogoji.

Wpeljajo se novi načini zavarovanja.

Tako zavarovanje olajša vsakomur zajetje VII. vojnega posojila z malimi delnimi vplačili v daljši ali krajši dobi.

Pojasnila dajejo tudi naše poslovalnice v oseh političnih okrajih.

Ljudska posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6, za frančiškansko cerkvijo, sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

4 1/4 %

Rezervni zakladi znašajo okroglo en milijon kron, Stanje hrani n'ih vlog je bilo koncem leta 1916 okroglo 26 milijonov kron.

Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krone 25 vinarjev na leto.

„Ljudska posojilnica“ sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago pošne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrušnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.